

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
(5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ชูวิทย์ กมุตธิไชย

THE ASSESSMENT OF B.E. 2559 REVISED BACHELOR'S DEGREE OF
EDUCATION CURRICULUM FOR 5 YEAR IN SOCIAL STUDIES, FACULTY OF
EDUCATION KAMPHAENGPHET RAJABHAT UNIVERSITY
CHOOWIT KAMUTTHAPICHAH

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 1) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น โดยอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิต และนักศึกษา 2) เพื่อประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิต และนักศึกษา 3) เพื่อประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร โดยผู้ค้ำบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตร จากความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2) ด้านกระบวนการ (Process) มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านข้อร้องเรียนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิต (Product) มีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มวิชาที่ทันสมัยสอดคล้องกับปัจจุบันและควรเพิ่มวิชาให้มีความสอดคล้องกับการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเข้าสู่กระบวนการการงาน คือเวลาไปสอนสอนจริงจะได้ไม่ต้องเตรียมตัวใหม่อีกรอบ อีกทั้งอยากให้เพิ่มความแน่นทางวิชาการมากขึ้น เช่น วิชาชดก บุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนา สาวกสาวิกา บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ควรแบ่งอารยธรรมโลกเป็นอารยธรรมตะวันออกตะวันตก ในส่วนของกลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู มีข้อเสนอแนะ คือ ไม่ควรมีหนึ่งหรือสองหน่วยกิต ควรเป็นสามหน่วยกิตขึ้นไป ควรมีอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาจริง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงชาวต่างชาติ มาสอนในหลักสูตรด้วย

อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ข้อเสนอแนะ ในส่วนของอาจารย์ อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการน้อย ควรให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นครบทุกคน ภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมีมาก เช่น การวิจัย พัฒนา ตำรา บริการวิชาการ การประกันคุณภาพ และควรมีระบบ internet ที่เสถียรมากขึ้นและทั่วถึง ทั้งนี้ เพื่อต่อการค้นคว้าและออกแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะจากผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต เสนอแนะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านมาตรฐานและตัวชี้วัด และความรู้ด้านวิชาชีพครู นักศึกษาควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเอก รอบรู้ รู้ลึก รู้กว้าง มีทักษะและเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ IT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น อีกทั้งควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา

Abstract

This study focused on the assessing the B.E. 2559 revised curriculum of 5 year bachelor's degree of Education in Social Study organized by the Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University. The data in the input and process aspects were collected from the lecturers in the curriculum, graduate students and undergraduate students who enrolling their courses in the 2nd semester of the academic year 2017. The data in the output aspect was collected from the employers' satisfactions towards the professional operations of graduate students majoring in Social Study, Faculty of Education Kamphaengphet Rajabhat University. The data collection were a questionnaire and criteria for curriculum assessment form which were statistically analyzed through using frequency distribution, mean and standard deviation and presented with the narrative technique. The findings of the study were as follows: 1) The input aspect was respectively rated in overall at a highest level especially the contents of curriculum. 2) The process aspect was respectively rated in overall at a highest level especially the students' appeal and academic advisor. 3) The output aspect was respectively rated in overall at a highest level especially the Interpersonal Skills and Responsibility. In term of recommendations for further studies served for their implementation of B.E. 2559 revised curriculum of 5 year bachelor's degree of Education in Social Study organized by the Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University, it was also suggested that should add modern subjects for up to date and give students more precision in the subject matter such as allegory subject, the important person in Buddhism, disciples Sawika and the historical person. The world civilization subject should be divided into western and eastern civilizations. In the part of basic and professional courses was suggested that should add the credit all of subjects at 3 credits. There should be a native speaker in the course. The lecturers

in curriculum suggested that all of the lecturers should have the academic position. The lecturers had a lot of workload such as research, developed the subject course, academic service and self-assessment report. The internet system should have a more stable and evenly for facilitate to research and design learning management. The employer's graduate students suggest that the graduate students have high teacher qualifications, work hard, technological skills and creative leadership but some of them lack the characteristics of being teachers and responsibility for work. Students should have a solid knowledge in the subject matter. Have a variety of skills and techniques in teaching. Use IT to organize learning activities. They should improve their English skills.

Keywords : The Assessment of Curriculum /Bachelor's Degree of Education in Social Study

ความเป็นมาและความสำคัญ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลัก คือการผลิตบัณฑิต เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ในส่วนปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต้องมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรจึงเน้นการสร้างบัณฑิตที่มีความรู้คุณธรรม พัฒนาทักษะเชิงปัญญา เน้นการคิดวิเคราะห์ และการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และเนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรจึงคำนึงถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์สากลเพื่อมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้พันธกิจของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร คือการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตสาขาครุศาสตร์ ให้สามารถสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ และสาขาวิชาสังคมศึกษาเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่คณะครุศาสตร์มีความเชี่ยวชาญ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีทักษะในวิชาชีพ สามารถในการแข่งขัน และได้ผลิตบัณฑิตให้เป็นครู และบุคลากรทางการศึกษามาเป็นระยะเวลายาวนาน

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา เป็นหลักสูตรที่ใช้จัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้รอบรู้ในศาสตร์สังคมศึกษา ตลอดจนมีทักษะและสามารถประยุกต์ศาสตร์แห่งสังคมศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรมและศรัทธาในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในฐานะผู้ที่จะเป็นครูสังคมศึกษามีอาชีพ สมาชิกที่ดีของสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถเผชิญและแก้ปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยปัญญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของ

หลักสูตร เมื่อสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้แล้ว นักศึกษาจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถในการในศาสตร์ของสังคมศึกษาเป็นอย่างดีและสามารถจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้
2. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตสำนึกของความเป็นครูบนพื้นฐานของความรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้และการได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลและศรัทธาในวิชาชีพครู มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งด้านวิชาชีพและวิชาการ ให้ก้าวทันเทคโนโลยี นวัตกรรมและวิทยาการใหม่ ๆ ที่พัฒนาอย่างรวดเร็วยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง
4. สามารถพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework of Higher Education ;TQF: HEd) ได้กำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิด โดยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้กับบัณฑิตในระดับปริญญาตรีมีคุณลักษณะอย่างน้อย 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม 2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญ ถ้าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อกระบวนการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนในอนาคตด้วยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรโดยทั่วไปมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537, หน้า 25-26) คือ ขั้นการเตรียมการ ขั้นการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนการใช้หลักสูตร ขั้นการดำเนินการใช้หลักสูตร และขั้นการตรวจสอบกระบวนการใช้หลักสูตรหรือการประเมินหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายแล้วนั้นสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร และต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในส่วนใดเพื่อให้มีคุณภาพตามต้องการ การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ 1) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร 2) เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร 3) เพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าหลักสูตร มีคุณภาพอย่างไร บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตอบสนองความต้องการของ

สังคมเพียงใด เหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่ และ 4) เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร โดยเฉพาะผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ จากความสำคัญดังกล่าวเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา รวมทั้งความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต อีกทั้งสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของครูในปัจจุบัน จึงนำมาสู่การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 2) เพื่อประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 3) เพื่อประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน บัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่จบการศึกษาตั้งแต่ปี 2559 จำนวน 74 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 88 คน ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตหรือผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 64 คน

กรอบการประเมิน

วัตถุประสงค์	มิติที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธี/เครื่องมือ
1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น	หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559) 1. ปรัชญาของหลักสูตร 2. วัตถุประสงค์หลักสูตร 3. โครงสร้างหลักสูตร 4. องค์ประกอบของหลักสูตร 5. เนื้อหาของหลักสูตร 6. คุณสมบัติของอาจารย์	อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต	แบบประเมิน

วัตถุประสงค์	มิติที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	วิธี/เครื่องมือ
	ประจําหลักสูตร 7. คุณสมบัติของผู้เรียน 8. ภาระงานของ อาจารย์ประจําหลักสูตร 9. ทรัพยากรในการ ดำเนินการ 10. อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป		
2. เพื่อประเมิน กระบวนการ	1. การบริหารหลักสูตร 2. กิจกรรมการเรียน การสอน 3. การวัดและประเมินผล 4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต	แบบประเมิน
3. เพื่อประเมิน ผลลัพธ์ของ หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคม ศึกษา (5 ปี) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559)	คุณภาพบัณฑิตของผู้ใช้ บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงาน ของบัณฑิต (ผู้ใช้บัณฑิต) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาและทักษะ วิชาชีพครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร	ผู้ใช้บัณฑิต	แบบประเมิน

ภาพที่ 1 กรอบการประเมิน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีวิธีการและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. สํารวจ ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรจากปริญญา
นิพนธ์ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ แล้วร่างแบบประเมินจากทฤษฎี
เอกสารและงานวิจัยตามกรอบและขอบข่ายของเนื้อหา
3. นำแบบประเมินที่ได้ร่างไว้นำเสนอต่ออาจารย์ประจําหลักสูตร เพื่อตรวจสอบเนื้อหาการ
เรียบเรียงภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแต่ละฉบับ
4. นำแบบประเมินสร้างขึ้นทั้ง 3 ชุด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาและ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาใช้ในแบบประเมิน

5. รวบรวมสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบประเมินแต่ละฉบับ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีวิธีการและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. สำรวจ ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรจากปริญญา นิพนธ์ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจัดจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ แล้วร่างแบบประเมินจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยตามกรอบและขอบข่ายของเนื้อหา

3. นำแบบประเมินที่ได้ร่างไว้นำเสนอต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อตรวจสอบเนื้อหาการ เรียบเรียงภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4. นำแบบประเมินสร้างขึ้นทั้ง 3 ชุด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาและ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาใช้ในแบบประเมิน

5. รวบรวมสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบ ประเมินแต่ละฉบับ

6. นำแบบประเมิน ออนไลน์แชร์ไปยังกลุ่มนักศึกษาและบัณฑิตที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ส่งไปรษณีย์ และการโทรศัพท์สัมภาษณ์รวมทั้งการส่งอีเมล โดยการให้ส่งอีเมลตอบกลับมาในส่วนของ ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต นำแบบประเมินที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมา ทำ การวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 80 ผู้ประเมิน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1. แบบประเมิน ที่กำหนดคำตอบให้เลือกตอบและปลายเปิด ผู้ประเมิน ดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ แต่ละตัวเลือกของแต่ละข้อคำถามและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามลำดับแล้วนำข้อมูลที่ได้เสนอข้อมูลในตารางประกอบความเรียง

7. นำแบบประเมิน ตามมาตราส่วนประมาณค่ามาดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละระดับความคิดเห็น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (5 ปี) (ฉบับปรับปรุง 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดย อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิต นักศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต พบว่าด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาออกเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จากการประเมินของอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา และ บัณฑิต มีผลการประเมินพบว่า กรอบการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้าน อาจารย์ผู้สอน มีภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาหลักสูตร จาก ความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มวิชาที่ทันสมัย

สอดคล้องกับปัจจุบันและควรเพิ่มวิชาให้มีความสอดคล้องกับการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเข้าสู่กระบวนการการทำงาน คือเวลาไปสอนสอนจริงจะได้ไม่ต้องเตรียมตัวใหม่อีกรอบ อีกทั้งอยากให้เพิ่มความแน่นทางวิชาการมากขึ้น เช่น วิชาขาดก บุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนา สวากสวีกา บุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ ควรแบ่งอารยธรรมโลกเป็น อารยธรรมตะวันออกตะวันตก ในส่วนของกลุ่มวิชาพื้นฐานและวิชาชีพครู มีข้อเสนอแนะ คือ ไม่ควรมีหนึ่งหรือสองหน่วยกิต ควรเป็นสามหน่วยกิตขึ้นไป ควรมีอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาจริง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงชาวต่างชาติ มาสอนในหลักสูตรด้วย

2. ด้านกระบวนการ (Process) ตามกรอบการประเมินด้านกระบวนการ ประกอบด้วย ระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการบริหารอาจารย์ ระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ กระบวนการรับเข้าศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านข้อร้องเรียน และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มีภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการประเมินความพึงพอใจจากอาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตและนักศึกษา ครบทั้ง 3 กลุ่มประชากรและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านข้อร้องเรียนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในส่วนของอาจารย์ อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการน้อย ควรให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นครบทุกคน ภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมีมาก เช่น การวิจัย พัฒนาดำรง บริการวิชาการ การประกันคุณภาพ และควรมีระบบ internet ที่เสถียรมากขึ้นและทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการค้นคว้าและออกแบบการจัดการเรียนรู้

3. ด้านผลผลิต (Product) ตามกรอบการประเมินด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร ประกอบด้วย คุณภาพบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต (ผู้ใช้บัณฑิต) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและทักษะวิชาชีพครูสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 7 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตตามวิชาชีพ ซึ่งผู้ประเมินความพึงพอใจด้านนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิต มีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูสูง มุ่งมั่นในการทำงาน อดทนสูง มีทักษะทางเทคโนโลยีแต่ยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน อยากให้เพิ่มความแน่นในเนื้อหาทางวิชาเอกให้เข้มข้นและทันสมัยขึ้นนักศึกษากล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำอย่างสร้างสรรค์ ผู้ใช้นักศึกษามีความคิดเห็นว่า นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูดีมาก มีความรับผิดชอบและจิตอาสาสูง มุ่งมั่นในการทำงาน แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านมาตรฐานและตัวชี้วัด และความรู้ด้านวิชาชีพครู นักศึกษาควรมีความรู้ไม่แน่นในเนื้อหาวิชาเอก รอบรู้ รู้ลึก รู้กว้าง ควรแก่นักศึกษา มีทักษะและเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ IT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น อีกทั้งควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านปัจจัยนำเข้า(Input) ของหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหา ของหลักสูตรครอบคลุมในการจัดประสบการณ์ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และผู้เรียน ความจำเป็นและประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเกิดจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้จัดทำหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน การสอน เอกสารตำรา แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน มีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิชาติ เมฆบังวัน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา (หลักสูตรต่อเนื่อง 2ปี)ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้รูปแบบการประเมิน ของซีป (CIPP Model) พบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร วัตถุประสงค์มีความชัดเจน และสอดคล้องกับ ความต้องการของคณะและสภาพสังคมในปัจจุบันตลอดจนสามารถนำมาปฏิบัติจริง ได้โครงสร้าง ของหลักสูตรมีความเหมาะสม นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของอนุสรณ์ นางทะราช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โดยใช้รูปแบบ CIPP (CIPP Model) ผลการประเมิน พบว่า การประเมินด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงจำนวนหน่วยกิต กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และความสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ ส่วนเนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process) บริหารหลักสูตร ด้านที่มีการประเมินความพึงพอใจจากอาจารย์ ประจำหลักสูตร บัณฑิตและนักศึกษา ครบทั้ง 3 กลุ่มประชากรและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านข้อร้องเรียนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ในส่วนของอาจารย์ อาจารย์ควรมีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นครบทุกคน ภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมีมาก เช่น การวิจัย พัฒนาตำรา บริการวิชาการ การประกันคุณภาพ และควรมีระบบ internet ที่เสถียรมากขึ้นและทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการค้นคว้าและออกแบบการจัดการเรียนรู้

ด้านผลผลิต (Product) ตามกรอบการประเมินด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร ประกอบด้วย คุณภาพบัณฑิตของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต (ผู้ใช้บัณฑิต) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและทักษะวิชาชีพครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งผู้ประเมินความพึงพอใจด้านนี้ คือ ผู้ใช้บัณฑิต มีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นครูสูง มุ่งมั่นในการทำงาน อดทนสู้งาน มีทักษะทางเทคโนโลยีแต่ยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน อยากให้เพิ่มความแน่นในเนื้อหาทางวิชาเอกให้เข้มข้นและทันสมัยขึ้นนักศึกษากล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำอย่างสร้างสรรค์ ผู้ใช้นักศึกษามีความคิดเห็นว่า นักศึกษาบางส่วน ยังขาดคุณลักษณะของความเป็นครู ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ขาดการปฏิสัมพันธ์กับ บุคลากรในองค์กร ควรมีการจัดอบรมคุณธรรม

จริยธรรมให้แก่ นักศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่งเสริม ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานในลักษณะการทำงานเป็นทีม ควรปลูกจิตสำนึกความรักในวิชาชีพครู มีจิต สาธารณะ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านมาตรฐานและตัวชี้วัด และความรู้ด้านวิชาชีพครู นักศึกษาควรมีความรู้ที่หลากหลาย รอบรู้ รู้ลึก รู้กว้าง ควรแก่นักศึกษา มีทักษะและเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ IT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า หลักสูตรควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและผู้ใช้บัณฑิตในอนาคต

2. จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเฉพาะและวิชาชีพครูอย่างลุ่มลึก มีเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงจากสภาพจริง เน้นคุณธรรมจริยธรรมและปลูกฝังจิตสำนึกจิตสาธารณะแก่นักศึกษา

3. จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีภาระงานสอนจำนวนมาก ทำให้การจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพไปบ้าง ควรมีการจัดหาบุคลากรสายวิชาการเพิ่มขึ้นหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นเจ้าของภาษาจริง ๆ ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่เป็นชาวต่างชาติ ภายนอกมาร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษารับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 5 ปี ในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน เพื่อจะได้ทราบถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ว่าเป็นไปในทิศทางใด เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น 2. ควรมีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์ชญาน์ สรรเสริญ. (2551). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545). วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2559). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 5ปี
สาขาวิชาสังคมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
อัสสัมชัญ.
- โชติ เพชรชื่น. (2528). การประเมินหลักสูตร เอกสารการประชุมเรื่องการพัฒนา
หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ทีศนา แคมมณี. (2544). รวบรวมความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นพดล ไป๋อ้าย . (2549). การประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ .
- นพพร ธนะชัยพันธ์. (2555). สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน.
- นิตยา กระบุญฤทธิ์. (2547). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการวัดและการ
ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย เจริญผล. (2545). การประเมินหลักสูตรสาขาไฟฟ้า (โครงการเงินกู้ธนาคารโลก) สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ:สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุญส่ง นิลแก้ว และคณะ. (2542). เอกสารประกอบการสอนวิจัยการศึกษา. เชียงใหม่: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปฐจิธรรม สำเนียง. (2551). การประเมินหลักสูตร การศึกษบัณฑิต [หลักสูตร 5 ปี] มหาวิทยาลัย
นเรศวร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์. (2546). การประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุจิร ภูสาระ. (2546). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยท์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ.
สุวีริยาสาส์น.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **“ทฤษฎีการประเมินและการตัดสินใจ”**. ใน ประมวลสาระชุดวิชา การประเมินและการจัดการโครงการประเมิน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- เสริมศรี ไชยสร. (2526). **ระบบหลักสูตร-การสอน**. เชียงใหม่: พระสังฆการพิมพ์. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2549). **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สมิตร คุณานุสร. (2543). **หลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สังต์ อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book.
- Stufflebeam, Daniel L. (1973). **Education Evaluation and Decision – Making**. in **Educational Evaluation: Theory and Practice**. P. 128 – 142, Belmont, Californai, Wadsworth Publishing Company.
- Stake, Robert E. (1973). **The Countenance of Educational Evaluation**. in **Educational Evaluation: Theory and Practice**. P. 170 – 217, Belmont, California, Wadsworth Publishing company.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt Brace & World.
- McNeil, Joseph. (1975). **The Psychology of Being Human**. San Francisco. California: Canfield Press.
- Saylor, J. Galen, Alexander, william M.; & Lewis, Arthur J. (1981). **Curriculum Planning for Better Teacher and Learning**. 4th ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.